

Referat fra «møte» 19/9 2015. Stiftelsen Arkivet

Lørdag 19/9 gikk turen til Kristisand og besøk på Arkivet. Reiserfølge besto av 28 rotarianere med ektefeller/venner.

Vi ble møtt av Stein Kristian Salvesen (med aner fra Flekkefjord) som innledningsvis gikk gjennom historien bak selve bygget som ble fullført i 1935 og fungerte som statsarkiv for Sørlandet.

Sjefen for arkivet skjønte tydeligvis at noe var på gang før krigens utbrudd i Norge og fikk fraktet sensitive dokumenter bort kun dager før Norge og Kristiansand ble inntatt av den tyske krigsmakten. At Arkivet var det første bygget som tyskerne tok kontroll over viste viktigheten av dette. De første to årene ble Arkivet brukt som lager (store deler av kjelleren til oppbevaring av sterkere drikkevarer). Senere ble Arkivet hovedkontor for Gestapo som var sendt til Kristiansand for å knuse motstandsbevegelsen som var svært sterk nettopp på Sørlandet.

Etter krigen ble bygget igjen en del av statsarkivet inntil det ble fraflyttet sent på 80-tallet. Etter mye om og men og stor innsats fra tidligere stortingsmann (og konsentrasjonsfange) Sigurd Verdahl ble bygget overdratt til stiftelsen Arkivet i 1999. Åpningen fant sted i 2001 og organisasjonen kom inn på Statsbudsjettet første gang i 2003. I dag har stiftelsen 12 årsverk og bygget huser i tillegg flere organisasjoner som arbeider med relaterte problemstillinger.

Etter denne innledningen ble følget ledet rundt i «Gestapokjelleren» og utstillingen hvor Salvesen med stor innlevelse fortalte om små og store hendelser knyttet til krigstiden, både hvordan dagliglivet fortonet seg og hvordan det norske folk nesten 100% ytte stille motstand mot okkupasjonsmakten. Av en mer kuriøse aksjon kunne han blant annet vise til «kinoboikotten» i Flekkefjord, hvor alle nektet å gå på den offentlige kino for å se film ettersom kinodriften (som skolen og kirken) ble forsøkt «nazifisert» og brukt til okkupantenes propaganda. Da dro Flekkefjæringene heller til Moi hvor det var privat kinodrift. Salvesen nevnte også at motstandsbevegelsen var spesielt sterk i vestfylket og at Gestapo derfor etter hvert etablerte eget kontor i Flekkefjord.

Salvesen tok oss i det hele med på en gripende reise hvor mange helter og skjebner ble trukket frem, mange som etter å blitt avslørt aldri vendte hjem fra fangenskap og noen som klarte seg uten å bli tatt eller som overlevde fengsling, tortur og fangeleirer. Vi ble vist oppfinnsomheten som ble tatt i bruk for å kunne gjemme unna radioer, sendere og annet utstyr som var viktige for å bringe informasjon til og mellom hjemmefronten, til folk flest og til våre allierte. Vi ble også vist utstyr som ble benyttet for å få arrestantene til å røpe seg. Vi ble vist cellene og torturkammer og fortalt historier fra personer som hadde overlevd og kunne gi førstehåndsfortellinger om de grusomheter de hadde vært utsatt for, eller vitne til i Arkivets kjellerrom. Vi fikk også en gjennomgang av aktivitetene fra Gestapo og deres ledere ved krigens avslutning og hvordan de til slutt ble arrestert og stilt for retten.

Avslutningsvis fortalte Salvesen om dagens aktiviteter i Stiftelse, herunder arbeidet med å kartlegge alle krigsseilere og deres skjebne, samt arbeidet mot skoleklasser som nå mer og mer har elever som kommer fra dagens konfliktområder som opplever tilsvarende tilstander som de vi hadde i Norge for 70-75 år siden.

Vi avsluttet møte med å takke Salvesen for en gripende innføring i historien og hvordan han på en forbilledlig måte trakk vår vel 70 år gamle historie inn mot dagens hendelser.

«Møtet» samlet foran minnestøtte utenfor Arkivet

Vår egen motstandsmann Rolf Smith Sunde (95) sammen med Stein Kristian Salvesen.

Etter møtet på Arkivet dro vi i mer eller mindre samlet flokk til «Pider Ro» hvor vi avslutte «møtet» med en herlig fiskesuppe.

Mvh,

Ludvig
(Flekkefjord RK – president)